

دانشگاه بلوچستان
تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد (تاریخ ایران دوره اسلامی)

عنوان:

اقدامات فرهنگی محمدرضا شاه پهلوی در شیراز

استاد (اساتید) راهنما:

دکتر محمد رضا فراهانی

استاد مشاور:

دکتر سید احمد عقیلی

تحقیق و نگارش:

فاطمه عالی نژاد

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

مهر ۱۳۹۱

چکیده:

در دوره رضا شاه پهلوی اقدامات زیادی برای رشد فرهنگی در جهت نوسازی کشور انجام شد. بعد از او پسرش محمدرضاشاه سیاست‌های فرهنگی پدر را ادامه داد و نتیجه آن بروز آثار و نتایجی در شهرهای ایران از جمله شیراز بود. اقدامات فرهنگی محمدرضا شاه پهلوی در اوضاع اقتصادی، اجتماعی شیراز تأثیرگذار گردید. نمونه‌ای از این اقدامات فرهنگی شامل جشن هنر شیراز و جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی بود. این جشن‌ها علی‌رغم سودمندی‌هایی که در زمینه تعامل فرهنگ‌ها داشت، به دلیل نامناسب بودن بسیاری از برنامه‌هایش، با واکنش مردم روبه‌رو شد و متوقف گردید. جشن دوهزار و پانصد ساله شاهنشاهی که با هدف تجدید عظمت و قدرت گذشته ایران برپا گشت، نه تنها به بقای سلطنت پهلوی کمکی نکرد، بلکه شرایط فروپاشی این رژیم را نیز فراهم آورد. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر اسناد و با استفاده از پژوهش‌های سایر محققین در صدد بررسی و تحلیل وضعیت سیاسی-اجتماعی و علمی-فرهنگی و شیراز در دوره ی محمد رضا شاه و اهداف و نتایج برگزاری جشن‌های هنر شیراز و جشن ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی در این دوره می‌باشد.

واژگان کلیدی

شیراز، محمدرضاشاه، جشن هنر، جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول: کلیات
۴	۱- بیان مسئله
۴	۱-۱ سوالات تحقیق
۴	۱-۲ فرضیات تحقیق
۴	۱-۳ سابقه و ضرورت تحقیق
۵	۱-۴ اهداف تحقیق
۵	۱-۵ روش تحقیق
۵	۱-۶ شناخت منابع و مآخذ
۸	فصل دوم: اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی فارس در دوره پهلوی
۹	۲-۱ اوضاع سیاسی شیراز در دوره پهلوی
۹	۲-۱-۱ سیاست دولت پهلوی در مقابله با عشایر فارس
۱۲	۲-۱-۲ احزاب فارس در دوره پهلوی
۱۳	۲-۲ اوضاع اجتماعی شیراز در دوره پهلوی
۱۳	۲-۲-۱ اوضاع اجتماعی شیراز در زمان حمله متفقین
۱۴	۲-۲-۲ اوضاع شیراز در زمان دولت مصدق
۱۵	۲-۲-۳ سیر مطبوعات فارس در دوره پهلوی
۱۵	۲-۲-۳-۱ مطبوعات فارس در دوره رضاشاه.
۱۵	۲-۲-۳-۲ مطبوعات فارس در دوره محمدرضاشاه
۱۶	۲-۲-۳-۳ زنان روزنامه نگار فارس در دوره پهلوی
۱۷	۲-۲-۳-۴ مهم‌ترین نشریات فارس در دوره پهلوی
۱۹	۲-۳ اوضاع اقتصادی شیراز در دوره پهلوی
۲۰	۲-۳-۱ ساختار شهر شیراز در دوره پهلوی
۲۰	۲-۴ اوضاع فرهنگی شیراز در دوره پهلوی
۲۰	۲-۴-۱ اداره کل فرهنگ فارس
۲۰	۲-۴-۲ مؤسسه آسیایی دانشگاه پهلوی
۲۱	۲-۴-۳ دانشگاه شیراز
۲۱	۲-۴-۳-۱ دانشکده ادبیات
۲۲	۲-۴-۳-۲ دانشکده علوم پزشکی

۲۳	۱-۴-۴-۲ بیمارستان نمازی
۲۴	۲-۴-۴-۲ بیمارستان سعدی
۲۴	۳-۴-۴-۲ بیمارستان پوستچی
۲۴	۵-۴-۲ سینماهای شیراز در دوره پهلوی
۲۵	۶-۴-۲ بنگاه علمی تخت جمشید
۲۶	۷-۴-۲ مهم‌ترین موزه‌های شیراز
۲۷	فصل سوم: جشن هنر شیراز
۲۸	۳-۱ اقدامات فرح پهلوی
۳۰	۳-۲ چگونگی شکل‌گیری جشن هنر شیراز
۳۱	۱-۲-۳ سازمان جشن هنر
۳۱	۲-۲-۳ علت انتخاب شیراز برای محل جشن هنر
۳۲	۳-۳ دوره‌های برگزاری جشن هنر شیراز
۳۴	۱-۳-۳ نخستین جشن هنر
۳۵	۲-۳-۳ دومین جشن هنر
۳۶	۳-۳-۳ سومین جشن هنر
۳۷	۴-۳-۳ چهارمین جشن هنر
۳۸	۵-۳-۳ پنجمین جشن هنر
۳۹	۶-۳-۳ ششمین جشن هنر
۴۰	۷-۳-۳ هفتمین جشن هنر
۴۱	۸-۳-۳ هشتمین جشن هنر
۴۲	۹-۳-۳ نهمین جشن هنر
۴۴	۱۰-۳-۳ دهمین جشن هنر
۴۴	۱۱-۳-۳ یازدهمین جشن هنر
۴۵	۱۲-۳-۳ دوازدهمین جشن هنر
۴۶	۴-۳ واکنش رسانه‌های غربی به جشن هنر
۴۷	۵-۳ دستاوردهای جشن هنر (مزایا و معایب)
۴۹	۶-۳ اعتراضات داخلی به جشن هنر
۵۱	فصل چهارم: جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی
۵۴	۱-۴ سیاست‌های فرهنگی پهلوی اول و دوم
۵۴	۱-۱-۴ آموزش و پرورش در دوره پهلوی
۵۶	۲-۱-۴ وزارت فرهنگ و هنر
۵۷	۳-۱-۴ باستان‌گرایی
۵۵	۱-۳-۱-۴ باستان‌گرایی در دوره پهلوی اول
۵۸	۲-۳-۱-۴ باستان‌گرایی در دوره پهلوی دوم

- ۶۰ ۴-۱-۴ تقویم مستقل
- ۶۱ ۴-۱-۵ شعار تمدن بزرگ
- ۶۱ ۴-۲-۲ جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی
- ۶۳ ۴-۲-۱ وظیفه شورای مرکزی جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۶۴ ۴-۲-۲ چگونگی برپایی جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۶۶ ۴-۲-۲-۱ رژه سربازان
- ۶۶ ۴-۲-۲-۲ برنامه نور و صدا
- ۶۸ ۴-۲-۳ مهمانان جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۶۹ ۴-۲-۴ واکنش خبرنگاران و رسانه‌های داخلی و خارجی به جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۰ ۴-۲-۵ هدف از برگزاری جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۱ ۴-۲-۶ اقدامات رژیم به مناسبت برگزاری جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۳ ۴-۲-۷ اقدامات خارجی‌ها در جریان جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۴ ۴-۲-۸ فواید و نتایج این جشن‌ها از دید منابع و رسانه‌های عصر پهلوی
- ۷۶ ۴-۲-۹ انتقادات داخلی به جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۸ ۴-۲-۱۰ انتقادات خارجی به جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۷۹ ۴-۲-۱۱ هزینه جشن دو هزار و پانصد ساله
- ۸۱ ۴-۳ تأثیر اقدامات فرهنگی محمدرضاشاه در شیراز
- ۹۰ نتیجه گیری

فهرست منابع و مآخذ

ضمائم

.

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان اقدامات فرهنگی محمد رضا شاه پهلوی در شیراز، قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی توسط دانشجو **فاطمه عالی نژاد** با راهنمایی استاد پایان نامه دکتر محمد رضا فراهانی تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

فاطمه عالی نژاد

امضاء:

این پایان نامه ۴ واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۲۰ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

تاریخ

امضاء

نام و نام خانوادگی

استاد راهنما:

دکتر محمد رضا

فراهانی

استاد راهنما: ---

استاد مشاور:

دکتر سید احمد

عقیلی

داور ۱: دکتر

مسعود مرادی

داور ۲: دکتر

عباسعلی

آذرنیوشه

نماینده تحصیلات

تکمیلی: ناظرین

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب فاطمه عالی نژاد تعهد می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان‌نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: فاطمه عالی نژاد

امضاء

تقدیم به روح آسمانی پدرم

و

یگانه مادرم

سپاسگزاری

نگارنده پایان نامه، مراتب عالی تحصیلات خود را مدیون معلمان و اساتید محترمی می‌دانم، که وقت شریفشان را در خدمت ارتقای جامعه‌ی علمی و فرهنگی کشورشان وقف کرده‌اند. پس شایسته است از آنان که تاکنون در موفقیت نگارنده در مقاطع متفاوت تحصیلی نقش داشته‌اند، نهایت تشکر را داشته باشم. خصوصاً از اساتید محترم راهنما و مشاور، جناب آقایان، دکتر فراهانی و دکتر عقیلی به خاطر هدایت نگارنده، نهایت تشکر را دارم. ضمناً از خانواده محترمم بخاطر صبر و بردباری‌هایشان که مرا در تدوین پایان نامه نویسی با کمال آرامش یاری دادند، متشکرم.

چکیده:

در دوره رضا شاه پهلوی اقدامات زیادی برای رشد فرهنگی در جهت نوسازی کشور انجام شد. بعد از او پسرش محمدرضاشاه سیاست‌های فرهنگی پدر را ادامه داد و نتیجه آن بروز آثار و نتایجی در شهرهای ایران از جمله شیراز بود. اقدامات فرهنگی محمدرضا شاه پهلوی در اوضاع اقتصادی، اجتماعی شیراز تأثیرگذار گردید. نمونه‌ای از این اقدامات فرهنگی شامل جشن هنر شیراز و جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی بود. این جشن‌ها علی‌رغم سودمندی‌هایی که در زمینه تعامل فرهنگ‌ها داشت، به دلیل نامناسب بودن بسیاری از برنامه‌هایش، با واکنش مردم روبه‌رو شد و متوقف گردید. جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی که با هدف تجدید عظمت و قدرت گذشته ایران برپا گشت، نه تنها به بقای سلطنت پهلوی کمکی نکرد، بلکه شرایط فروپاشی این رژیم را نیز فراهم آورد. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی و کتابخانه‌ای مبتنی بر اسناد و با استفاده از پژوهش‌های سایر محققین در صدد بررسی و تحلیل وضعیت علمی - فرهنگی و اجتماعی شیراز در دوره‌ی محمد رضا شاه و اهداف و نتایج برگزاری جشن‌های هنر شیراز و جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی در این دوره می‌باشد.

واژگان کلیدی

شیراز، محمدرضاشاه، جشن هنر، جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول: کلیات
۴	۱- بیان مسئله
۴	۱-۱- سوالات تحقیق
۴	۱-۲- فرضیات تحقیق
۴	۱-۳- سابقه و ضرورت تحقیق
۵	۱-۴- اهداف تحقیق
۵	۱-۵- روش تحقیق
۵	۱-۶- شناخت منابع و مأخذ
۸	فصل دوم: اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی فارس در دوره پهلوی
۹	۱-۲- اوضاع سیاسی شیراز در دوره پهلوی
۹	۱-۱-۲- سیاست دولت پهلوی در مقابله با عشایر فارس
۱۲	۱-۲-۲- احزاب فارس در دوره پهلوی
۱۳	۲-۲- اوضاع اجتماعی شیراز در دوره پهلوی
۱۳	۱-۲-۲-۱- اوضاع اجتماعی شیراز در زمان حمله متفقین
۱۴	۲-۲-۲-۱- اوضاع شیراز در زمان دولت مصدق
۱۵	۲-۲-۲-۲- سیر مطبوعات فارس در دوره پهلوی
۱۵	۲-۳-۲-۲-۱- مطبوعات فارس در دوره رضاشاه
۱۵	۲-۳-۲-۲-۲- مطبوعات فارس در دوره محمدرضاشاه
۱۶	۲-۳-۲-۲-۳- زنان روزنامه نگار فارس در دوره پهلوی
۱۷	۲-۳-۲-۲-۴- مهم‌ترین نشریات فارس در دوره پهلوی
۱۸	۳-۲- اوضاع اقتصادی شیراز در دوره پهلوی
۱۹	۱-۳-۲- ساختار شهر شیراز در دوره پهلوی
۲۰	۴-۲- اوضاع فرهنگی شیراز در دوره پهلوی
۲۰	۱-۴-۲- اداره کل فرهنگ فارس
۲۱	۲-۴-۲- مؤسسه آسیایی دانشگاه پهلوی
۲۱	۳-۴-۲- دانشگاه شیراز
۲۲	۱-۳-۴-۲- دانشکده ادبیات
۲۳	۴-۴-۲- دانشکده علوم پزشکی
۲۳	۱-۴-۴-۲- بیمارستان نمازی
۲۳	۲-۴-۴-۲- بیمارستان سعدی
۲۴	۳-۴-۴-۲- بیمارستان پوستچی
۲۴	۵-۴-۲- سینماهای شیراز در دوره پهلوی
۲۵	۶-۴-۲- بنگاه علمی تخت جمشید

۲۵	۷-۴-۲ مهم‌ترین موزه‌های شیراز
۲۶	فصل سوم: جشن هنر شیراز
۲۷	۳-۱ اقدامات فرح پهلوی
۲۸	۳-۲ چگونگی شکل‌گیری جشن هنر شیراز
۲۹	۱-۲-۳ سازمان جشن هنر
۳۰	۲-۲-۳ علت انتخاب شیراز برای محل جشن هنر
۳۱	۳-۳ دوره‌های برگزاری جشن هنر شیراز
۳۱	۱-۳-۳ نخستین جشن هنر
۳۲	۲-۳-۳ دومین جشن هنر
۳۳	۳-۳-۳ سومین جشن هنر
۳۵	۴-۳-۳ چهارمین جشن هنر
۳۶	۵-۳-۳ پنجمین جشن هنر
۳۷	۶-۳-۳ ششمین جشن هنر
۳۸	۷-۳-۳ هفتمین جشن هنر
۳۹	۸-۳-۳ هشتمین جشن هنر
۴۰	۹-۳-۳ نهمین جشن هنر
۴۰	۱۰-۳-۳ دهمین جشن هنر
۴۱	۱۱-۳-۳ یازدهمین جشن هنر
۴۳	۱۲-۳-۳ دوازدهمین جشن هنر
۴۴	۴-۳ واکنش رسانه‌های غربی به جشن هنر
۴۴	۵-۳ دستاوردهای جشن هنر (مزایا و معایب)
۴۶	۶-۳ اعتراضات داخلی به جشن هنر
۴۷	فصل چهارم: جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی
۴۸	۱-۴ نگاهی مختصر به زندگی محمدرضا شاه پهلوی
۴۹	۲-۴ سیاست‌های فرهنگی پهلوی اول و دوم
۵۲	۱-۲-۴ آموزش و پرورش در دوره پهلوی
۵۳	۲-۲-۴ اعزام دانشجویان به خارج از کشور
۵۵	۳-۲-۴ وزارت فرهنگ و هنر
۵۵	۴-۲-۴ باستان‌گرایی
۵۶	۱-۴-۲-۴ باستان‌گرایی در دوره پهلوی اول
۵۸	۲-۴-۲-۴ باستان‌گرایی در دوره پهلوی دوم
۵۹	۵-۲-۴ تقویم مستقل
۶۰	۶-۲-۴ شعار تمدن بزرگ
۶۲	۳-۴ جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی
۶۲	۱-۳-۴ وظیفه شورای مرکزی جشن دو هزار و پانصد ساله
۶۳	۲-۳-۴ چگونگی برپایی جشن دو هزار و پانصد ساله
۶۴	۱-۲-۳-۴ رژه سربازان

۶۵	۲-۲-۳-۴- برنامه نور و صدا
۶۵	۳-۳-۴- مهمانان جشن دو هزار و پانصد ساله
۶۷	۴-۳-۴- واکنش خبرنگاران و رسانه‌های داخلی و خارجی به جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۰	۵-۳-۴- هدف از برگزاری جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۱	۶-۳-۴- اقدامات رژیم به مناسبت برگزاری جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۲	۷-۳-۴- اقدامات خارجی‌ها در جریان جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۳	۸-۳-۴- فواید و نتایج این جشن‌ها از دید منابع و رسانه‌های عصر پهلوی
۷۵	۹-۳-۴- انتقادات داخلی به جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۶	۱۰-۳-۴- انتقادات خارجی به جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۷	۱۱-۳-۴- هزینه جشن دو هزار و پانصد ساله
۷۹	۴-۴- تأثیر اقدامات فرهنگی محمدرضاشاه در شیراز
۸۰	نتیجه گیری
۸۲	فهرست منابع و مآخذ
۹۰	ضمائم

در دوره پهلوی تحولات فرهنگی زیادی در کشور انجام شد. رضاشاه از زمانی که به سلطنت رسید، اقدامات نوگرایانه ای در سطح کشور انجام داد. در این زمان در حوزه فرهنگ نیز اقدامات زیادی انجام شد. تغییرات زیادی در آموزش کشور انجام شد و قوانینی در این زمینه به تصویب رسید. مدارس زیادی در این زمان ساخته و اولین دانشگاه‌های کشور تأسیس گردید. در زمان محمدرضا شاه همین روند ادامه می‌یابد و گام‌های مؤثری در زمینه فرهنگ برداشته شد. نهادها و سازمان‌های فرهنگی متعددی برپا و برنامه‌های مختلفی در این زمینه برگزار شد. فصل اول این پژوهش کلیات را در بر می‌گیرد. فصل دوم این پژوهش به بررسی وضعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شیراز در دوره پهلوی می‌پردازد. شیراز در دره پهلوی صحنه درگیری قشقایی‌ها که یکی از ایلات مهم فارس می‌باشد، با دولت مرکزی بود. همچنین این شهر به علت اشغال ایران توسط متفقین، شرایط بدی از نظر اجتماعی و سیاسی داشت. اما در زمان دولت مصدق شرایط بهتری بر این شهر حاکم شد. گروه‌های متعدد اجتماعی در این شهر شکل گرفتند که نقش مهمی در بالا بردن سطح فکر مردم داشتند. ساختن کارخانه‌های متعدد در این شهر باعث رونق اقتصادی این شهر شد. نهادهای فرهنگی زیادی مانند دانشگاه پهلوی و مؤسسه آسیایی دانشگاه پهلوی نیز در این دوره در شیراز ساخته شد. فصل سوم این پژوهش به بررسی جشن هنر شیراز می‌پردازد. این جشن‌ها در زمان خود به عنوان یک رویداد بزرگ هنری در شیراز بود که هنرمندان بسیاری را از نقاط مختلف جهان گرد هم آورد. این هنرمندان برنامه‌های مختلفی را در زمینه تئاتر، موسیقی، رقص و غیره اجرا می‌کردند. اکثر این برنامه‌ها به زبان اصلی و برای اولین بار در شیراز اجرا می‌شد. بانی این جشن‌ها فرح پهلوی بود که به هنر علاقه زیادی داشت. هدف از برگزاری این جشن‌ها، آشنا کردن هنرمند ایرانی با هنر دیگر ملل و شناساندن هنر ایرانی به جهانیان بود. فصل چهارم این پژوهش جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی را مورد بررسی قرار داده است. جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی در تخت جمشید به نوعی پیوند شاهنشاهی پهلوی را با شاهنشاهی هخامنشیان دنبال می‌کرد. پیشنهاد این جشن‌ها برای اولین بار از طرف شجاع الدین شفا مطرح شد. سران بسیاری از کشورهای جهان برای شرکت در این جشن به تخت جمشید آمدند و تبلیغات زیادی برای این جشن‌ها به عمل آمد. برنامه‌های عمرانی زیادی در جریان برگزاری این جشن‌ها در شیراز و سایر شهرها انجام شد.

ولی این جشن‌ها به علت هزینه زیادی که در پی داشت، در داخل و خارج از ایران داشت، با انتقادات زیادی مواجه شد.

اهمیت پژوهش در طرح مسایل و دیدگاهی جدید به موضوع می‌باشد. نگارش پژوهش، مشکلات و محدودیت‌هایی را به همراه داشت. بعضی از کتابخانه‌ها، منابع دسته اول مربوط به دوره پهلوی را در اختیار متقاضی قرار نمی‌دادند. بسیاری از روزنامه‌ها و نشریات مربوط به دوره پهلوی از بین رفته بودند. بسیاری از کسانی که در دوره پهلوی در جریان برنامه‌های برگزار شده در شیراز حضور داشتند، از دادن اطلاعات در این زمینه خودداری می‌کردند یا اینکه در خارج از کشور حضور داشتند و در دسترس نبودند. با این حال تلاش بر آن بوده که درباره موضوعات مورد بحث، اطلاعات و داده‌های تاریخی لازم و ضروری کسب گردد.

فصل اول

کلیات

۱-۱- بیان مسأله

در دوره پهلوی اول، رضاشاه اقدامات فرهنگی نوگرایانه‌ای با همکاری وزرا و روشن فکران خود که تحصیل کرده غرب بودند، در سطح کشور آغاز نمود. این اقدامات نوگرایانه در زمان پهلوی دوم نیز ادامه یافت. این پژوهش بر آن است به آن دسته از فعالیت‌های فرهنگی محمد رضا شاه که در شیراز شکل گرفت و تاثیری بر تحولات این شهر باقی گذاشت، همانند: تحول نظام آموزشی در آن دوره، توجه به آثار باستانی و عمران و مرمت آنها، برگزاری جشن های دو هزار پانصد ساله، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی و هنری در شیراز و دعوت از شخصیت‌های هنرمند داخلی و خارجی برای شرکت در این جشن‌ها، بپردازد.

۲-۱- سوالات تحقیق

۱. وضعیت علمی - فرهنگی شیراز در دوره ی محمد رضا شاه چگونه بود؟
۲. هدف از برگزاری جشن‌های هنر شیراز و جشن ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی چه بود؟

۳-۱- فرضیات تحقیق

۱. شیراز در دوره‌ی پهلوی تحولات علمی- فرهنگی و اجتماعی زیادی را به خود دید و با تأسیس دانشگاه پهلوی شیراز و نیز توجه به تاریخ ایران باستان، می‌توان گفت شیراز مرکز فرهنگی ایران به شمار می‌آمد.
۲. هدف از برگزاری جشن‌های هنر شیراز، بزرگداشت هنر ایران و شناساندن آن به جهانیان و همین‌طور تأثیرپذیری هنرمند ایرانی از هنر ملل دیگر بود. جشن ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی، به منظور احیای قدرت و عظمت گذشته ایران و شناساندن ایران به سایر کشورهای جهان بود.

۴-۱- سابقه و ضرورت تحقیق

پژوهش و تحقیقی که صرفاً به وضعیت فرهنگی شیراز در دوره ی پهلوی پرداخته باشد، صورت نگرفته تنها علی نقی بهروزی در کتاب «جلگه ی شیراز» به اقدامات محمد رضا شاه در زمینه ی مرمت و تعمیر آثار باستانی و

توجه به آن‌ها پرداخته است. کتاب « دخترم فرح » از فریده دیبا نیز درباره چگونگی وجود آمدن جشن هنر شیراز مطالبی را بیان می‌کند.

۱-۵- اهداف تحقیق

هدف از این پژوهش، آگاهی یافتن از اوضاع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شیراز در دوره پهلوی است. همچنین کسب اطلاعات و ترسیم روشنی از اقدامات فرهنگی محمدرضا شاه در شیراز همانند برگزاری جشن هنر و جشن د هزار و پانصد ساله شاهنشاهی می‌باشد.

۱-۶- روش تحقیق

روش تحقیق، روش تاریخی مبتنی بر استفاده از مدارک مکتوب، مصاحبه و استفاده از اسناد تاریخی می‌باشد.

۱-۷- شناخت منابع و مأخذ

یکی از کتاب‌های ترجمه شده مربوط به دوره پهلوی، کتاب شکست شاهانه از ماروین زونیس می‌باشد که رویدادهای زمینه ساز انقلاب ایران و سقوط شاه را مورد بررسی قرار می‌دهد. نویسنده این کتاب با یک دیدگاه روانشناسانه به بررسی شخصیت شاه از کودکی تا دوران پادشاهی وی می‌پردازد و رفتارهایی که از تربیت کودکی‌اش و شیوه حکومت او را که از شخصیتش نشأت گرفته را علت اصلی آغاز مخالفت با او می‌داند. این کتاب درباره زندگی محمدرضا و همچنین جشن هنر و جشن دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی اطلاعاتی ارائه می‌دهد. به همین منظور در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. کتاب دیگری که به فارسی ترجمه شده کتاب سومین جشن هنر شیراز - تخت جمشید ۱۳۴۸ می‌باشد که به بررسی جشن هنر شیراز، از سال ۱۳۴۶ تا سال ۱۳۴۸ به صورت کامل می‌پردازد. همچنین به معرفی شخصیت‌ها و گروه‌های موسیقی و تئاتر و فیلم و رقص و تعزیه و... که برنامه‌های خود را در این جشن‌ها اجرا کرده‌اند، می‌پردازد. این کتاب حاوی تصاویر بسیار جالبی از جشن هنر این سه دوره است و با همکاری دست اندرکاران این جشن‌ها گردآوری شده است.

کتاب مأموریت برای وطنم از محمدرضاشاه و از منابع دسته اول مربوط به دوره پهلوی است. نویسنده این کتاب اطلاعاتی درباره اقدامات رضاشاه، زندگی محمدرضا شاه و فعالیت‌هایی که وی تا سال ۱۳۴۶ انجام داده، ارائه می‌دهد که در این پژوهش از این کتاب برای آگاهی یافتن از زندگی محمدرضا شاه مورد استفاده قرار گرفته است. کتاب پدر و پسر از محمود طلوعی که به صورت دو بخش پدر و پسر می‌باشد، سرگذشت مستندی از زندگی و روزگار پهلوی-هاست که نویسنده با مراجعه به منابع معتبر داخلی و خارجی و اطلاعاتی که طی چهل سال کار جمع‌آوری کرده، به کار تحریر و تنظیم آن مبادرت نموده است. این کتاب حاوی اطلاعاتی درباره رضاشاه از کودکی تا مرگ، همچنین دوران کودکی تا گریز و مرگ محمدرضاشاه را بیان می‌کند. به همین جهت در این رساله مورد استفاده قرار گرفته است. کتاب جشن هنر شیراز به روایت اسناد ساواک، یکی از کامل‌ترین کتاب‌هایی است که در زمینه جشن هنر شیراز نوشته شده و به معرفی برنامه‌های هر دوره جشن می‌پردازد. همان طور که از اسم کتاب بر می‌آید، به بررسی جشن هنر براساس اسناد پرداخته و از این لحاظ کتاب قابل اعتمادی است. در این رساله نیز برای آگاهی یافتن از برنامه‌های هر دوره جشن، از این کتاب استفاده گردید. کتاب بازیچه شهبانو (جشن هنر شیراز)، که فاطمه شیرین آن را نگاشته است، با زبانی ساده و دیدی انتقادی به بررسی جشن هنر شیراز می‌پردازد و برنامه‌های جشن شیراز را به صورت مختصر شرح می‌دهد. نویسنده تصاویر و اسنادی مربوط به جشن نیز در پایان مطالب خود آورده است.

تاریخ آموزش و پرورش در فارس از عهد باستان تا دوره معاصر از حسن امداد می‌باشد. در این کتاب نویسنده تاریخ آموزش و پرورش فارس از قدیمی‌ترین ایام تا زمان حاضر را در چهار فصل شرح می‌دهد و اطلاعات ارزنده‌ای در مورد نمایندگان دانش و فرهنگ و هنر، روزنامه‌ها، دانشگاه‌ها، چگونگی وضع مکاتیب، مدارس، و وضعیت آموزش و پرورش شیراز از روزگار باستان تاکنون در فارس را شرح می‌دهد و اطلاعات ارزشمندی به دست می‌دهد که در این پژوهش از آن استفاده شد. علاوه بر این کتاب‌ها، روزنامه‌ها و نشریات نیز در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است. از جمله: روزنامه جشن‌های شاهنشاهی: این روزنامه به مناسبت جشن دو هزار و پانصد ساله، و با تیراژی برابر تیراژ همه جراید سراسر کشور انتشار می‌یافت. مطالب این روزنامه درباره روزشمار ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران، انقلاب سفید، و خبرهای داخلی و خارجی مربوط به جشن ۲۵۰۰ ساله بود

روزنامه رستاخیز: در سال ۱۳۳۰ چاپ و منتشر شد. صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن، غلامحسین هاتفی و مدیر داخلی، منصور صفائیان بود. نوع و روش این روزنامه هفتگی، سیاسی، اجتماعی، خبری، ادبی بود. این روزنامه بیش-تر به انتقاد از مسائلی شهری می‌پرداخت و از معضلاتی مانند بیکاری، گرانی، اجحاف تاکسی‌داران، فساد مالی و اخلاقی کارمندان ادارات مانند گمرک و اوقاف سخن می‌گفت. مسایل سیاسی نیز با حجمی در حدود انعکاس مشکلات اجتماعی با مقالات بلند جایگاه خاصی در این روزنامه داشت. چاپخانه بهار ایران این روزنامه را منتشر می-کرد و محل اداره آن شیراز، خیابان ناصر خسرو بود. این روزنامه در مورد جشن هنر هر سال، مطالبی را ایراد می-نمود. روزنامه پارس: اولین سال انتشار این روزنامه سال ۱۳۲۱ بوده است. زبان این روزنامه زبان فارسی و فاصله انتشار هفتگی و ۳ شماره در هفته بود. این روزنامه از آنجا که، به بررسی اوضاع اجتماعی شیراز و جشن هنر هر دوره پرداخته، منبعی ارزشمند بود. نشریه نگین: این نشریه به موضوعات اجتماعی و فرهنگی می‌پرداخت. این نشریه هم به بررسی جشن هنر هر دوره می‌پرداخت و هم در سال ۱۳۵۰ که جشن دو هزار و پانصد ساله برگزار شد، مطالب زیادی درباره این جشن نوشت. نشریه رودکی: اولین شماره این ماهنامه فرهنگی، هنری در سال ۱۳۵۰ و در تهران منتشر شد. این نشریه علاوه بر مقالاتی در زمینه‌های گوناگون فرهنگ و هنر به انعکاس تحلیلی رویدادهای فرهنگی و هنری که در جهان اتفاق می‌افتاد نیز می‌پرداخت و مطالبی در مورد جشن هنر هر دوره مطالبی منتشر می‌کرد. نشریه سپید و سیاه: این نشریه به صورت هفتگی و در قالب سیاسی، اجتماعی از سوی دکتر علی بهزادی، طی سال‌های ۱۳۳۲ لغایت ۱۳۵۲ انتشار یافت. و در طی آن اکبر معاونی، حسین مهری و حسین الهمی به سردبیری مشغول بودند. این نشریه در سال ۱۳۵۰ که جشن‌های دوهزار و پانصد ساله برگزار شد به صورت مفصل به بررسی برنامه‌های این جشن پرداخت و در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است. این روزنامه-ها و نشریات چون در زمان برگزاری این جشن‌ها منتشر می‌شدند به بیان جزئیات نیز می‌پرداختند ولی دیدی جانبدارانه نسبت به این جشن‌ها داشتند.